

Stórir „princiellur“ SIGUR fyri arbeiðsmannafelagið „Fylking“ á Tvorøyrri.

Arbeidararnir á Tvorøyrri eins og flestir skilagóðir Føroyingar hava leingi sæð, at ein av veikleikumum í okkara samfelagsviðurskiptum er kreditsystemið ella rættari: hitt ókontanta-systemið.

Føroya javnaðarflokkur fyrst, síðan Vágs arbeidarafelag og Føroya arbeidarafelag hava barst fyri at fáa kontanta lønrindan selta í gildi við lóg. — Men úr hesum er enn ikki komið — so segði maðurin: nakað positivt.

Løgtingið viðtók víst eitt uppskot til lóg. Men tað er ikki framt; tí teir ráðandi har niðri meina, at hetta lógaruppskot hevur tilikar brekir, hol, at menn kunna smetta sær ígjøgnum, so ætlanin við lógini: kontant lønrindan verður „ilusorisk“, av ongum.

— Arbeidararnir á Tvorøyrri royndu so at koma til sættis við arbeisgevvarnar um eina særsliga skipan: stovnan av einum útbetalingarkantóri.

Ein dráttur var um hetta. — Men at enda samdust partarnir. Og víi tora nú at siga, at ikki minst keypmennirnir eru gladdir yvir ta kontantu lønrindanina.

Allir arbeidararnir á Tvorøyrri ultu tveir, brøðurnir Hans og Jógván Hansen undir Heygnum, stóðu samdir um útbetalingarkantórið.

Hetta fordi til stríð: „Fylking“ ætli teim sum treyt fyri at vera limir, at teir góðkendu útbetalingarkantórið. Teir vildu ikki og vóru tí stroknir, settir ultið felags. — Teir kundu ikki fáa aðrar kostir enn hinir limir felagsins. — Har var einki við at gera.

Teir lögdu sak móti felagnum og kravdu viðurgjald fyri tap av, at teir ikki sluppu at arbeiða saman við øðrum arbeidarum. Men teir taptu, „Fylking“ vann.

Tá ið tað er okkum kunnugt, at arbeidarar ymsastaðni hugsa um stovnan av tilikun kantóri sum á Tvorøyrri, er tað óivað athugaligt at fáa at vita, hvussu spursmálið um útbetalingarkantórið reint juridisk liggur. Vit skulu tí taka upp aftur annan dómin orðrætt, sum hann ljóðar — báðir dómarnir eru einsljóðandi:

Udskrift

af

Dombogen for

Færøernes Retskreds.

Aar 1935, den 2. Juli, blev der inden Færøernes Ret afsagt saalydende

D O M

i

Sag Nr. 168, 1935:

Tomer Joen Hansen af Tveraa

ÚR SUDUROY

mod

Arbejderforeningen
»Fylking«, Tveraa.

Ved en Overenskomst af 17. April 1934 mellem de Indstævnte Arbejderforeningen »Fylking«, Tveraa, og Tveraa Arbejdsgiverforening blev der truffet den Ordning, at Lønningerne ikke maatte afregnes direkte til Arbejderne, men skulde indbetales hver Uge til et af de Indstævnte oprettede Udbetalingskontor. Dette afregner derefter med de paagældende Medlemmer, men fradrager 2½ % af Lønnen til Bestridelse af de med Udbetalingskontorets Administration forbundne Udgifter. Efter Overenskomsten havde Arbejderne kun Fortrinsretten til alt Lønnings- og Ladringsarbejde fra og til Dampere, hvorimod de ikke havde Fortrinsret til Fagarbejde. De Indstævnte opsigde imidlertid Overenskomsten, og under 10. Februar d. A. blev der mellem Arbejdsgiverforeningen og de Indstævnte indgaaet en ny Overenskomst, hvorefter Arbejdsgiverne heller ikke maatte benytte Fagmænd, medmindre disse var Medlemmer af den indstævnte Forening. Sagsøgeren Tomer Joen Hansen af Tveraa havde en Tid forinden sidstævnte Overenskomsts Indgaaelse faaet Arbejde ved Indretning af et Styrehus paa et Skib, som tilhørte et af Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, men blev efter Overenskomstens Indgaaelse afskediget fra dette Arbejde, fordi de Indstævnte ikke anerkendte ham som Medlem af den indstævnte Forening. Der er Enighed mellem Parterne om, at Sagsøgeren da kunde være bleven optaget som Medlem af den indstævnte Forening mod at underkaste sig dens Regler, herunder Erlæggelse af 2½ % af Ugelønnen til Bestridelse af Udgifterne ved Udbetalingskontorets Administration, men at Sagsøgeren ikke vilde lade sig optage, fordi han ikke vilde betale disse 2½ %, men selv vilde opkræve sin Ugeløn.

Idet Sagsøgeren nu har anbragt, at det er ulovligt af de Indstævnte at betinge hans Optagelse i den indstævnte Forening af, at han underkaster sig Reglerne for Udbetalingskontoret, og at han ikke kan faa Arbejde, naar han staar udenfor den indstævnte Forening, samt at han i Tiden fra Arbejdsophor og til Stævningens Udgaaelse den 8. Marts d. A. som Følge af tabt Arbejdsfortjeneste har haft et Tab paa 200 Kr., har Sagsøgeren nedlagt Paastand om, at de Indstævnte tilpligtes dels at betale ham 200 Kr. med Renter dels at optage ham som Medlem af den indstævnte Forening mod, at han betaler almindeligt Kontingent, men uden

Ret for Foreningen til at kræve yderligere 2½ % af Sagsøgerens Ugeløn.

De Indstævnte har paastaet Frifindelse og nedlagt en subsidier Paastand.

Efter Parternes Procedure er der Enighed om, at tidligere Medlemskab af den indstævnte Forening, Eksklusion af denne og Restance til Foreningen ingen Betydning har for Sagens Afgørelse, og at de Indstævnte har været og fremdeles er villige til at optage Sagsøgeren som Medlem mod, at han underkaster sig Foreningens Vedtægter, herunder Reglerne for Udbetalingskontoret. Det under Sagen omstridte Spørgsmaal er derfor alene, hvorvidt de Indstævnte er berettigede til at betinge Sagsøgerens Optagelse i »Fylking« af Erlæggelse af 2½ % af Sagsøgerens Ugeløn til Bestridelse af Udgifterne ved Udbetalingskontorets Administration.

De Indstævnte har som Grund til Udbetalingskontorets Oprettelse henvist til de særlige i Tveraa stedfundne Forhold, hvorefter det ofte var vanskeligt for Arbejderne at faa deres forføjede Løn udbetalt kontant af Arbejdsgiverne, som i det væsentlige er Købmænd, og som ønskede, at Arbejderne skulde købe Varer for Lønnen hos den Købmand, der lønede dem. — De Indstævnte kunde efter deres videre Anbringende ikke stille de enkelte Medlemmer frit med Hensyn til Brugen af Udbetalingskontoret, da Følgen vilde blive, at Arbejdsgiverne vilde foretrække de Arbejdere, som ikke benyttede Udbetalingskontoret. Formaalet med Udbetalingskontorets Oprettelse har efter de Indstævntes Fremstilling udelukkende været at sikre Arbejderne kontant Udbetaling af deres Løn, hvilket Formaal nu er opnaaet, og de Indstævnte gør gældende, at der hos Medlemmerne kun bliver opkrævet, hvad der er nødvendigt til Administration af Udbetalingskontoret, for Tiden 2½ % af Lønnen. Sagsøgeren har ikke villet bestride Rigtigheden af det væsentlige i de Indstævntes Fremstilling af Aarsagerne til Formaalet med Udbetalingskontorets Oprettelse, og Sagsøgeren anerkender ligeledes, at Lønningerne nu regelmæssigt udbetales kontant.

Den indstævnte Forening har oplyst, at Antallet af dens Medlemmer er ca. 500, og at kun Sagsøgeren og Sagsøgeren i en samtidig værende Retssag om samme Forhold har protesteret mod Udbetaling af Lønningen til Udbetalingskontoret.

Da Udbetalingskontoret efter det foreliggende findes at være en rent saglig Foranstaltning til Sikring af Medlemmernes Lønforhold, og da de 2½ % af Uge-

lønnen efter Forholdene er et nødvendigt og ikke noget urimeligt Bidrag til Udbetalingskontorets Administration, skønnes det ikke at være ulovligt af de Indstævnte at betinge Optagelsen i den indstævnte Forening af Erlæggelsen af saadant Bidrag. Da det efter eet foreliggende endvidere har staaet Sagsøgeren frit for naarsomhelst at blive optaget som Medlem af den indstævnte Forening mod Erlæggelsen af det nævnte Bidrag, findes han ikke at være berettiget til at faa Erstatning hos de Indstævnte for tabt Arbejdsfortjeneste. Disse bliver derfor i det hele at frifindes.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte Arbejderforeningen »Fylking«, Tveraa, her for Tiltale af Sagsøgeren Tomer Joen Hansen af Tveraa i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger ophæves. Intet Stempel for behold.

HAY-SCHMIDT.

LOVEN og dens Tjenere paa Færøerne.

AF HANS JACOB POULSEN
ORAVIKARLÆB

III.

Hr. Landinspektørens „Noblesse“ — og Sysselmandens „Loyalitet“.

I 1930 ser jeg, en Dag jeg kommer til Tveraa, at Hr. Landinspektør Petersen har anbragt nogle Pæle paa mit Grundareal oven for Hotellet.

Forbavset er ikke Udtrykket for, hvad jeg blev; thi Hr. Petersen havde hverken mundtlig, skriftlig eller paa nogen anden Maade i Forvejen underrettet mig derom. Jeg henvendte mig til Landinspektøren samme Dag for at faa en Forklaring paa denne mildest talt noget ejenmægtige Handling. Landinspektøren viste sig meget imødekommende. — Han manglede ikke Ord, der dog ikke evnede at give en fyldestgørende Undskyldning. Ja, skønt han undskyldte sig, vilde han saagar have mig til at samtykke i, at hans Pæle skulde blive staaende, saaledes som han havde sat dem. Men det vilde jeg ikke. Ret skulde være Ret! Jeg vilde have Hr. Petersen til at foretage en ny Opmaaling, idet det var indlysende, at den Opmaaling, som var afsat med nævnte Pæle, ikke var i Overensstemmelse med hverken mit eller Kristine Jacobsens Skodes Maal.

Opmaalingen var altsaa forkert!

Efter flere forgæves Henvendelser lykkedes det endelig at faa Hr. Landinspektøren — tilsyneladende — med til at foretage en ny Opmaaling — efter de i Skødene opgivne Maal! Han bestemte saa en Dag, hvor jeg og de interesserede skulde give Møde — Kl. 3 Eftermiddag præcis!

Nævnte Dag kommer jeg tilfældigvis gaaende dér forbi. Kl. var 1½. — Da ser jeg Landinspektøren være ifærd med at maale mit Grundstykke op, skønt det, som nævnt, var bestemt, at Opmaalingen skulde foregaa Kl. 3 Eftermiddag. Jeg begav mig selvfølgelig straks til Landinspektøren.

Var jeg uventet eller mindre velkommet?

Nok om det.

Efter et lille Øjeblik udbryder Hr. Petersen: »Det er bedst at have Lærer Joensens Skøde paa hans Areal, der danner den ene Grænse«.

Han havde jo ogsaa Skødene paa de to oven for liggende Arealer, mit og Fru Jacobsens.

Med denne Motivering udsatte han Opmaalingen til, som han sagde, han havde fremskaffet Lærer Joensens Skøde. — Det angaves at være i Thorshavn og kunde, sagde han, ikke tilvebringes med det samme.

Senere talte jeg med Else Jacobsen. Hun sagde, at hendes (Svigersønnens, Lærer Joensens) Skøde var ikke i Thorshavn. Det var 3—4 Maanedere siden, Landinspektør Petersen var rendt afsted med det.

Det blev saa aftalt, at Landinspektøren skulde indvarsle til et nyt Møde paa Aastedet en anden Dag. Men den Dag kom aldrig. Saaledes var mit første Møde med Autoriteten paa Jordopmaalingens Omraade. Jeg maa nok have Lov til at betegne det for ikke videre opbyggeligt!

Hr. Landinspektør Petersen rejste til Danmark og kom tilbage 1931.

Jeg henvendte mig straks til ham og forlangte den lovede Opmaaling. — Ja, han skulde komme, jo, han skulde nok komme. Han bad undskyldte. Han havde glemt det. — Han havde saa meget at bestille o. s. v. Jeg skulde bare være rolig. Jeg havde vel Telefon? Jo! Han skulde saa nok ringe mig op, naar jeg skulde give Møde til Oververelsen af Opmaalingen.

Men den Opringning kom aldrig lige saa lidt som nogen anden Form for Indvarsling. Men jeg vilde have dette Spørgsmaal ordnet og lod mig ikke tiehjel. Jeg henvendte mig derfor igen til Landinspektøren. Han boede dengang i Lægeboligen (Kommuneboligen).

Lad mig for en Fuldstændigheds Skyld gengive det lille Intermezzo, jeg ved dette Besøg havde med denne høje Herre:

Jeg er yderst høflig, banker paa o. s. v.

»Mit Ærinde er«, siger jeg, »at spørge, om vi ikke skal gaa